

Ольга МОЦЕБЕКЕР – українська письменниця, редакторка. Народилася 1974 р. в селі Розкішній Ставищенського району Київської області. 2001 р. закінчила Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», здобула кваліфікацію редактора. Тривалий час проживала в місті Києві, згодом переїхала до міста Василькова.

Писати новели, оповідання, казки, мініатюри почала 2011 р. Статті та прозу авторки друкували альманахи «Нова проза», «Рідний край», літературно-мистецький журнал «Дзвін», «Нова газета», «Вісті Хорольщини», інтернет-проекти «Флаймама», «vashe-zdorovie», «TerraWoman», «Жінка-Українка», літературний портал «Проба Пера». Оповідання О. Моцебекер «Ключ у дитині» ввійшло до книги «Теплі родинні історії» (Брайт Букс, 2017).

МІСЦЕ СИЛИ

Пам'яті моєї вчительки української мови та літератури Марії Іванівни Бедрик та бабусі Ганни Семенівни Плакській. Дякую, що навчили. Дякую, що були...

Низенька, худа бабуся Марічка, обпершись на палицю, ішла протоптаною тоненькою стежиною поміж двома частинами городу в кінець до межі. Там далі, за межею, росла висока стара груша-дичка. Попід нею завжди було багато дрібненьких солодких плодів, а поблизу тягнулася до сонця густа, зелена, соковита трава. Майже слідом за бабунею повільно йшла мала онука, намагалася переступати легенько, щоб іти лише по стежині. Стара Марічка почувалася кепсько, але мусила оглянути свої володіння, пройтися – так любила ту свою землю, обійстя і сад, і ту дичку-одиначку, що росла неподалік.

Онука знала, що баба Марічка любила не лише стару грушу-хранительку минулих подій, але й місце біля неї, яке називала «місцем сили». Підійшли вони й цього разу до груші, торкнулися по різні боки руками дички... Із пташиною легкістю пам'ять перенесла жінку на далеко в минуле.

...Вона вже не сива, нема довгих літ за спиною, вона – дівчинка з чорним довгим волоссям, заплетеним у дві тонесенькі коси, – біжить до тієї дички. За нею скаче на палиці-коникові хлоп'я. То Василько – рідний брат. Кирпатий, білявий, клаповухий, на два лише роки старший, на батька схожий, брат і друг їй на все життя. Гратися любили на дереві й на землі під його кроною. Коли день був чудовим, сідали малі у траву поблизу груші й дивилися на хмари, мріяли. Коли ж горе навалювалося на маленькі плечі, підбігали до дерева, припадали до шорсткої кори, розповідали йому про свої тривоги та біди. Іноді найпотаємнішими секретами ділилися, але тоді вже

кожен приходив до грушки сам. Василь у її дуплі сховав мав, любив вилізти на дерево, лягти на широку гілку, немов на лаву, й оглядати володіння навколо. Заспокоїтись, коли щось гнітило, міг теж лише там. Та й Марічка йшла до дерева з радістю й бідою. Та груша, немов лагідна бабуся, зігрівала теплом. Шорсткі хвилики на корі, мов зморщечки на старечому тілі, велетенський міцний стовбур, який одній дитині було не обійняти, розкішна зелена крона створювали для малих казковий світ і захист.

Сюди прибігала плакати Марічка, коли померли батьки, старші сестри вийшли заміж і родичі, розділивши батьківський спадок, віддали Марічку та брата Василька в найми.

Плакав тут, пригортаючись до груші й малий Василь, коли семирічну Марічку побили за необачно зламану рідкісну квітку на клумбі поблизу панського маєтку. Полола мала вперше – змусили, але не навчили, не розповіли про різні квіти. Тільки ще мале, худе, і сапка тяжка. Для неї, такої тендітної, – нелегке завдання, годі було впоратися. Різками було посічено тоді за наказом управителя маєтку її так, що за три дні Марічка не приходила до тями. Лежала потім хвора довго, уже й не чекав Василько побачити сестру живою. Уночі тікав тоді до старої груші, листя шепотіло заспокоїливо, широке дерево наче ховало його від біди. Марічка вижила, та незабаром захворів уже Василь – і швидко як свічечка згас. Ховалася відтоді під грушкою сама. Туга огортала душу дівчинки. Одна-однісінька, занурена у свої переживання та страхи, вона теж шукала захисту в широкого дерева.

Торкалася тонкими рученятами до кори й, здавалося, вбирала його силу, почувалася, мов у хатині, під величезною кроною дички. Коли знала, що сил уже більше не лишилося, притулялася обличчям до дерева й слухала його силу, чула життя. Іноді їй здавалося, що дерево помагає рости – ніби літає вона, Марічка, понад землею, сягаючи широкої крони дички, а потім знову торкається землі. Часом лягало дівча на траву, вбирало в себе тепло землі й відчувало, як глибоко поселилося коріння дички в ґрунті. Марічка тоді не тільки міць дерева відчувала, але й силу матері-землі, кріпнула, росла.

Так дерево рятувало й підтримувало всі роки аж до старості. Було мовчазним свідком усього її життя. Ось і нині, разом з онукою, вона гладить грушу легенько, наче шукає силу життя, що струменіла під її корою, спираючись на спомини, мов на палицю. Але вже передчуває: остання то зустріч у них. Прощалася тоді Марічка з деревом – онука й не знала. І не потрібні вже були слова, лише дотик. Звідки було знати тоді старенькій, що після її смерті ще років із десять дичка радуватиме своїми дрібними грушками дітей і

внуків. А потім теж зникне із землі, забравши, на решті, усі сльози й таємниці Марічки з собою. Порізана на невеличкі полінья, згораючи у вогні, вона зможе перетворити їх на яскраве світло.

Онука ж у пам'ять про свою бабуню посадить тонесеньке, маленьке деревце молоді груші на тому місці, де раніше дичка бабусина росла. Та грушка і простір круг неї – коло життя, зв'язок минулого, сьогодення й майбутнього. Так відчує онука, тому посадить нове дерево на «місці сили», і воно зросте. Але станеться те через роки.

А поки що стара Марічка все ще біля грушки з онукою гомонить.

– Ходімо, маленька, приляжу.

– Пішли...

– Не біжи, ступай обережно, дорогесенька, не топчи городину, не поспішай. Іди по стежині.

– Я йду, бабусенько, іду.

Соковита трава морем безкрайнім уві сні Марічки розкотиться зеленими хвилями, і піде старенька по ній до межі з блакитним обрієм. Віджила. А ви, діточки, живіть, цінуйте землю роду, місце сили.

ПАМ'ЯТЬ

Присвячую Ганні Семенівні Плаксії

Чорні балетки моєї дорослої доньки стоять у коридорі біля дверей, балетки з м'якої шкіри, модель із заокругленим носком та тонкою прошивкою посередині. Такі ж були і в тебе. Я пам'ятаю. У тебе таких було кілька пар. Одні – з прошивкою посередині червоною ниткою – на кожен день, другі – з тонесеньким зеленим візерунком – на вихід, ще одні – з прошивкою блакитною ниткою – «про запас». «Навіщо тобі однакові чорні туфельки з невеликими відмінностями?» – подумала я лише раз. Потім ці чорні балетки ніби стали невід'ємною частиною твого образу для мене, а тепер і спогадів про тебе, моя рідна.

Я пам'ятаю. Усе пам'ятаю... Твої очі, безліч дрібних зморшок на обличчі, довге волосся. Я і зараз можу відчувати свою долоню у твоїй руці. Пам'ятаю твої руки – невеликі, натруджені, але такі рідні. Як ти ласкаво гладила по голові – хіба забути? Ти й зараз ніби поруч.

Пам'ятаю твоє вбрання: вишиті старовинними знаками й узорами лляні сорочки, довгі темні спідниці, жилетки й піджаки. У пам'яті збереглися всі барви твоїх фартухів із кишеними, візерунки твоїх хусток. Завжди в хустинці, яка приховувала красу твого волосся, виходила ти на вулицю. Проте ввечері перед сном, коли ти розчісувала своє довге волосся, яке спадало чорною хвилею нижче колін, я милувалася, захоплювалася твоєю вродою й дивувалася,

Лариса Моцебекер
Портрет Г. С. Плаксії